

81/6

INFORMACE O CHARTĚ 77

červen 1983

Dokument Charty 77 18/83 /dopis MOE/	1
Dokument Charty 77 19/83 /přípravnému výboru Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce - přihláška Charty 77/	2
Dokument Charty 77 20/83 /dopis Světovému shromáždění - doplněno sborníkem/	3
Dokument Charty 77 21/83 /otevřený dopis MUDr F.Trávníčkovi/	6
Dokument Charty 77 22/83 /dopis prezidentu republiky - žádost o propuštění politických vězňů/	8
Dokument Charty 77 23/83 /Charta 77 a Světové shromáždění za mír a život, proti jaderné válce/	8
Dokument Charty 77 25/83 /přehled materiálů za 1. pol.83/	11
Prohlášení politických vězňů z věznice Plzeň-Bory	12
Dopis Anny Šabatové Světovému shromáždění	13
Zpráva o návštěvě u Petra Uhlá	13
Dopis Alany Lisové Světovému shromáždění	14
Informace o křesťanech Ladislava Lise, jeho žena a přátel	15
Dopis 3397 křesťanů kardinálu Tomáškovi	15
Jiří Šulc: Matematické a jiné záhady /fejeton/	16
JK: Výstava v nuzelském dvorku	18

Vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77
Adresa : Anna Šabatová, Anglická 6, Praha 2

Občanské společenství Charta 77 již v roce 1977 zdokumentovalo několik desítek případů diskriminace v zaměstnání a povolání těch československých občanů, kteří podepsali její základní prohlášení. S touto praxí československých zaměstnavatelů, justice a odborů souhlasila Mezinárodní organizaci práce Mezinárodní konfederace svobodných odborů, neboť tu šlo o sřejný případ porušení Ústavy č.1113 o nápravu diskriminace v zaměstnání a povolání, kterou československo ratifikovalo v roce 1964, a která se tak stala nedílnou součástí československého právního řádu.

Mezinárodní organizace práce po řadu let projednávala a stále ještě projednává tuto stížnost. To mělo a nesporně má kladné důsledky. Československá oficiální místa byla nucena revidovat alespoň některé z nejkřiklavějších případů propuštění ze zaměstnání signatářů Charty 77, spravidla těch, kteří vykonávali dělnická povolání. Zaměstnavatelům, tj. vedoucím pracovníkům státních podniků a organizací bylo uloženo, aby se při přítomnou dobu vyhnuli hromadnému propuštění nových signatářů Charty 77. Po projednání ve Federálním shromáždění ČSSR byl upřesněn výklad některých ustanovení zákoníku práce, která se používají pro právní zdůvodnění výpovědi ze zaměstnání. Charta 77 je vědoma všem, kteří se svým zájmem a aktivitou přičinili o odstranění alespoň některých nejviditelnějších projevů pracovní diskriminace posledních let.

Přes všechny tyto nesporně pozitivní skutečnosti však diskriminace při výkonu zaměstnání a povolání v Československu pokračuje. Její hlavní formou dnes už není p r o p o u š t ě n í občanů ze zaměstnání pro jejich politické názory a občanské postoje; ostatně to není hlavní formou diskriminace už od velkých čistek a počátku 70.let /krátké období po svezbě Charty 77 bylo z tohoto hlediska spíše výjimkou/, ale n e p ř i p o u š t ě n í všech těch, kteří mají nebo by potenciálně mohli mít politické názory odlišné od názorů oficiálních do všech jen trochu významných míst ve státní správě, v hospodářském životě, v kulturní a vědecké sféře. Takový postup se uplatňuje vůči desítkám tisícům a statisícům československých občanů.

Tato praxe - praxe tzv. "kádrového stropu" - často uniká pozornosti, ale všichni čs.občané jsou s ní důvěrně seznámeni, neboť je provází od prvních let školní docházky prakticky až do hrobu. Neopírá se o žádné normy obsažené v československém právním řádu, ale o normy, stanovené orgány té politické síly, která soustřeďuje veškerou moc v zemi - orgány Komunistické strany Československa. Právní normy jsou z hlediska praktického průběhu pracovníprávních vztahů těchto normám podřazeny.

Podle norem neopírajících se o právní řád, nosem porušujících ústavní zásadu rovnosti všech občanů, probíhá např. výběr na všechny střední a vysoké školy i výběr k vědecké přípravě. Při něm má daleko větší význam postavení rodičů v mocenské sféře než schopnosti, vědomosti a pile uchašeň. Podle obdobných norem se "kádrují" i uchazeči o všechna jen trochu významná místa v profesionální sféře - mistři v závoděch, uředníci na ministerstvech či eléva v redakcích počinaje a řediteli závodů, děkany, universit a "voleními" funkcionáři společenských organizací kenže. Základním kriteriem přitom není odborná zdatnost, ale oddanost moci. Ukázkou takové mimoprávní normy zajišťující již uvedená kriteria výběru je usnesení předsednictva ÚV KSČ o kádrové a personální práci ze dne 6.11.1970, jež platí dodnes /následující je z Rudého práva ze dne 1.8.1980/: "Kvalifikací tvoří politická vyspělost, třídní uvědomělost, požadovaný stupeň teoretických znalostí a vědomostí, životních a zejména pracovních zkušeností, dovedností a návyků, všeobecného rozhledu a intelektu, morálních

vlastností a osobních schopností. Jejich významnou součástí jsou politické postoje, věrnost socialismu, marxisticko-leninské politice Komunistické strany Československa a socialistického státu, přátelství k Sovětskému svazu." Obdobně se dvojitý druh norem používá pro občany v důchodovém věku, kde se těm, jež prokázali služby a oddanost socii, uděluje podle nikde nezveřejněných norem tzv. "osobní" důchody, jež jsou značně vyšší než penze "normálních" občanů.

Základním znakem těchto miseprávních norem je, kromě jejich nadřazenosti normám právním, že občan je jen pasivním subjektem, aplikace jejich ustanovení. Zpravidla nemůže znát jejich přesné znění /citovaný úryvek je vsázenou výjimkou/, neví, který orgán podle nich o něm rozhoduje, nemá možnost se takového jednání účastnit, nemá povědomí ani obsah rozhodnutí, jež se ho dotýkají, i když nese a pocituje jejich důsledky, nemá možnost se proti takovým rozhodnutím kamkoli odvolat. Avšak kádrové spisy obsahující tato rozhodnutí nebo hodnocení jej doprovázejí ze školy do školy, od zaměstnavatele k zaměstnavateli. Z tohoto systému není v Československu uniká - platí docela ve všech podnicích, institucích, organizacích, družstvech, školách.

Proto pro zjištění, zda se v Československu dodržuje Ústava č. 111 v každodenní praxi, nestačí jen studovat znění příslušných zákonných ustanovení. Bez znalosti těchto miseprávních, avšak závazných norem /daleko závaznějších než jsou normy právního řádu/, bude každý soud neuplný a skreslený. Bylo by proto účelné, kdyby zjištěním s k u t e č n ě hoc stavu v oblasti pracovně-právních vztahů, zjištěninskutečné míry diskriminace v zaměstnání a povolání, byla Mezinárodní organizací práce pověřena komise z senloa, která by na místě prozkoumala situaci. To by byl podle našeho názoru skutečně účinný prostředek, jak zmenšit reálnou míru diskriminace v zaměstnání a povolání, již jsou vystaveny desetitisíce a statisíce českých slovenských občanů.

24.5.1983

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Přípravnému výboru Shromáždění za mír a život, proti jaderné válce
v Praze v červnu 1983

Charta 77 - 19/83

V Praze dne 30.května 1983

Neformální společenství občanské iniciativy Charty 77 pro respektování a obranu lidských práv a základních svobod přihlašuje se k účasti na světovém shromáždění za mír a život, proti jaderné válce. Charty 77, vzniklá v plném souladu s čl.17 a 29 Ústavy ČSSR a působící po více než šest let v souladu s obč.právním řádem, jehož součástí jsou i Mezinárodní pakty o lidských právech, jak byly po ratifikaci publikovány ve Sbírce zákonů pod č.120/1976, angažuje se za hodnoty a cíle, které podle mezinárodně právních a politických dokumentů, podepsaných i nejvyššími představiteli našeho státu, tvoří základní komponenty míru, soužití a spolupráce mezi národy. Z pozice daných touto základnou přistupuje i k otázkám, jež jsou na pořadu Shromáždění. Sílí znepokojení nad nebezpečím, jež pro naši zemi, náš kontinent a celé lidstvo představuje stále stupňované tempo zbrojení, stále zdokonalované systémy zbraní, násobící kapacitu ničení a smrti, rostoucí

vojenské výdaje, ochuzující současně i budoucí generace a zabraňující využití tvářícího potenciálu vědy a techniky k řešení globálních problémů lidstva, zejména hospodu "Sever-Jih" i hrozby vyčerpání zdrojů a snížení životního prostředí naší planety. Odrazuje všechny pokusy vlád kdekoli ve světě řešit vojenskou silou nebo hrozbou takové síly kterékoli politické problémy a spory. Požaduje za účinné plány na rozpuštění a vedení atomové války - ať již jsou veřejně vyhlášeny či utajovány - a přípravy k jejich uskutečnění. Pokládá za přední úkol lidí dobré vůle rovněž nebezpečí čelit. Vítá všechny akce mírového hnutí, v němž spatřuje výraz pocitu odpovědnosti národů a prostých lidí za dění ve světě i jejich odškodnění neponechávat rozhodování o základních problémech lidstva v rukou vojensko-průmyslových komplexů či mocenských aparátů, nýbrž domáhat se pravdivé informace o těch problémech i spolupřehodování při jejich řešení a účasti na kontrole jejich provádění. Sílí přesvědčení, že takové akce jsou a to přimět vlády států a zejména velmocí k věcnému a pozitivnímu jednání o konkrétních krocích k snížení a omezení zbrojení, vyřazení jaderných a jiných zbraní hromadného ničení, zřízení bezatomových pásem, snížení vojenských výdajů, snížení mezinárodního napětí - ať k zastavení závodů ve zbrojení a k všeobecnému a úplnému odzbrojení pod účinnou mezinárodní kontrolou. Boj proti válce je jedním z aspektů úsilí vymáhat člověka z útlaku a manipulací anonymních sil a struktur moci. Je proto nerozlučně spojen s úsilím hájit a zabezpečit respektování lidských práv a důstojnosti každého člověka v každém společenském a státním zřízení. Je jen přirozené, že tak významné dokumenty mírového snažení národů, jako je Charta Spojených národů, Všeobecná deklarace lidských práv, schválená Valným shromážděním OSN, Mezinárodní pakty tito orgánem vypracované a přijaté, jakož i Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, vyhlášené respektování lidských práv a základních svobod za jednu z hlavních podmínek mírového soužití a spolupráce mezi národy. Jak ukazuje i zkušenost, je úcta k právům a svobodám vlastních občanů kritériem opravdovosti mírové politiky každé vlády, předpokladem důvěry i v mezinárodních vztazích - důvěry, bez níž se těžko dostává vpřed jakékoli jednání mezi státy právě v oblasti odzbrojení. Je také předpokladem k tomu, aby obyčejný člověk, lid, národy mohli účinně vystupovat ve věci míru.

Charta 77, která tyto myšlenky a zásady několikrát opětovně zobraňuje jak vaši orgánům vlády naší republiky, tak i vaše představitelům mírových iniciativ z různých zemí, hlásí se k účasti na dialogu, jímž podle veřejných prohlášení organizátorů má být právě pražské shromáždění, otevřené všem hnutím, tendencím i skupinám, představujícím a hájícím rozličné aspekty mnohotvárné problematiky míru a života. Je přesvědčena, že při zachování této mnohotvárnosti a plnosti může hlas míra na Shromáždění zaznít opravdu přesvědčivě a účinně.

Požádání a potřebný materiál pro naše představitelce pošlete, prosíme, na níže uvedenou adresu.

Jan Koalík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77
Jeronýmova 2,
Praha 3

Světovému shromáždění "Za mír a život proti jaderné válce"

Charta 77 - 20/83

Vážené shromáždění,

předpokládáme, že jako ti, kterým není lhostejný osud člověka na této zemi a kteří přijímáte na sebe odpovědnost za tento osud, jste schopni

lépe, než lidé, starající se jen samo o sebe, nazírat hloubku krize, v níž se dnešní svět a soudobé lidství ocitají. Jedním z projevů této krize je i to, čemu se chcete na svém kongresu věnovat a co by se dalo nazvat krizí míru.

Je mnoho obřestí světa, kde se sice neválčí, ale kde přesto nelze ani vzdáleně mluvit o míru. Nemí v nich totiž - například - mír mezi občanem a jeho státem, tento základ každé smysluplné lidské obce. Kde není ovšem tohoto vnitřního míru, tam není ani jistoty míru vnějšního: vláda, která neslouží občanu, která je hluchá k jeho názorům a elementárním právům nebo je dokonce potlačuje a která se tak vyzývá jakéhokoli veřejné kontrole, propadá zcela zákonitě - totiž ze samé podstaty věci - vyrůstající - touze dál a dál rozšiřovat okruh svého vlivu - a to znamená i svého vlivu směrem "ven". Potlačující veřejné mínění a občanské svobody, vztahuje se taková vláda stále zřetelněji jen k partikulárním horizontu svého vlastního zájmu a obá stále méně zájmů obecně lidských, čímž se stává nevyhnutelně nebezpečnou pro všechny. Nejen ze své bytostně expanzivní povahy, ale i proto, že od víc manipuluje své občany, a to snadněji pak může získávat jejich - třeba neobdobnou - podporu pro cokoli, pro co se rozhodne. Nutně přitom podléhá svádění stavu, kdy vyčlenivší vojskové vlastní vojenské přípravy a veřejné diskuze, má v této oblasti nepoměrně volnější ruce, než kdyby se musela konfrontovat s veřejným míněním. Ale nejde jen o to: vláda, která popírá pravdu a skutečných poměrůch v okruhu své svrchovanosti, nemůže budět důvěru jiných vlád - a to dokonce ani tehdy, kdy se upřímně a ve vlastním zájmu snaží s nimi dohodnout. Moc, která žije v trvalém napětí se společností, je de facto mocí ve stavu trvalé mobilizace - a ani to nemůže posilovat naději, že s ní lze počítat při tvorbě skutečného míru, tedy nejen takového, jaký se jí hodí a jaký jí nejlépe vyhovuje.

Nejmočnější síly tohoto světa se navzájem nevěří a jejich vyjádření jsou proto svízelnější, než by mohla být. Proč si však nevěří? Protože - vědouce toto všechno - mají k navzájemné neověře tisíc a jeden důvod: lépe než kdo jiný například o sobě navzájem vědí, jak snadno mohou uzavřené dohody obházet nebo jak touží dělit si svět na sféry svého vlivu, rozšiřovat je a potlačovat v nich - jednou nenápadně a nepřímě, podruhé zcela přímo a brutálně - přirozené zájmy jejich obyvatel a národů.

Nebude skutečného míru bez skutečné důvěry a nebude skutečné důvěry, dokud budou - i když zabaleny do vznešených slov - partikulární zájmy různých establishmentů hrát v politice větší roli, než skutečný prospěch všech lidí, národů a celého světa. Tato základní a hluboká odpovědnost za lidstvo v planetárním měřítku - jako de politiky promítnuté odpovědnost za důstojný a svecbný život každého člověka - se však v sybleni států, vlád a především velmocí stejně neprosadí, dokud si to ne nich tisíce a miliony obyčejných lidí dobré vůle nevymutí. To se však těžko stane, dokud se cosi radikálně nezmení v samotné struktuře soudobého lidství, totiž dokud nevystoupí dnešní člověk ze zajetí své orientace na své omezené, provátním horizontem ohraničené, k obecnému dění lhostejné a tudíž veskrze problematické a nakonec i ve své omezenosti ohrožené individuální štěstí.

Chápeme soudobé mírové hnutí jako jeden z pokusů o takovouto hloubkou proměnu v orientaci dnešního lidství. Proto se přirozeně i my - jako ti, jimž rovněž není lhostejný osud lidské obce - otevíráme dialogu a spolupráci s ním, vítáme ho a cítíme se být s ním spojeni touž základní vůlí po lepší světě. Právě tato vůle nás ovšem zároveň nutí vždy znovu upozorňovat na různé hlubší aspekty problému míru, a to zvláště na ty, které si díky své specifické zkušenosti obzvlášť živě uvědomujeme.

Často se zdáresnuje souvislost mezi mírem a lidskými právy. Nedodáváme se, že tu jde jen o nějakou - těsnější či volnější - souvislost

mezi dvou různých a víceméně samostatných veličin, ale že tu jde - jak lze tisícovými konkrétními argumenty doložit - vlastně o věc, jedinou, respektive o dvě dimenze téhož, jediného a nedělitelného problému: krize světa jako krize odpovědnosti mocných, vyrůstající z krize lidské odpovědnosti vůbec. Tato krize má ostatně i další neméně důležité dimenze, jako je například prohlubující se propast mezi bohatými a chudými částmi světa nebo pokračující devastace přírody, životního prostředí a všech hodnot, které v době ukrývá země a které člověk tak neomylně a v rozporu se svými zájmy dními zájmy drancuje a ničí. Vyšleovat k tomu úhli z těchto dimenzí z celku toho, čeho dimenzí je, znamená tudíž jen obelhávat sebe sama a předem své usilí - jakkoli dobře míněné - odsuzovat k nezdaru.

Vítáme přirozeně všechna mezinárodní jednání o snížení stavu zbraní a radujeme se z každého je jich i nepatrného úspěchu i za každého nového pokusu jednotlivých stran přiblížit se stanoviskům strany druhé. Neukryváme však přitom své přesvědčení, že všechny dílčí úspěchy, na této rovině dosažené, nemohou být bohužel ničím víc, než jen příspěvkem k upevnění současného příměří jako určitého klidu zbraní, respektive ke sklidnění horkých hlav, vojenských snů a rozmachu vojenského průmyslu. Skutečný mír však tato jednání sama o sobě ještě vytvořit neschou; připravují pouze pro něj jednu z příznivějších podmínek a jsou jedním z faktorů, které mohou - sniž nutně musí - vytvářet ovadnutí, v němž bude snazší o skutečný mír usilovat. Snazší, ale stále nikterak lehké. Neboť základní příčiny truchlivého stavu dnešního světa nebudou případnými úspěchy na tomto poli zdaleka ještě odstraněny: život, to znamená život voravdě lidský, důstojný, spravedlivý, svobodný, založený na vzájemném respektu, uctě i porozumění i na nesmlouvavém odhodlání čelit všemu, co ho kdekoli na světě ohrožuje, nemůže být ještě sajištěm tím, že se tisíce strašlivých zbraní sníží na obou hlavních stranách o několik set. Neboť i ve stínu těchto zbývajících stovek může člověk trpět stejně a možná i víc, než ve stínu oněch tisíců.

Charta 77 je občanská iniciativa, která je sáce nezávislá na státní moci, které však nejde o to bojovat proti určité moci jako takové nebo jí dokonce v střídání moci jinou. Jde jí jen a jen o to, aby člověk žil pokud možno lidsky, tedy opravdu jako člověk. Což lze říci i jinak: aby žil v míru. Ve skutečném míru. To znamená v míru sám se sebou, se svými blízkými, se svou vládou, s občany jiných zemí. A v neposlední řadě v míru s těmi, kteří přijdou po něm. Tento ideál spojil přes tisíce občanů naší země - lidí různé smýšlení a různých životních osudů - ve společenství, které v zemi, kde se vaše shromáždění koná, už přes šest let, navzdory všem překážkám, žije, přemýšlí a pracuje. Vyjadřovat se k otázkám míru chápe toto společenství jako svůj legitimní úkol. Přičemž se svou zvláštní povinností považuje vždy přitom sdělovat, že není míru bez svobody, a že to, co se rozumí lidskými právy a co se rozumí mírem jsou jen vzájemně se podmiňující parametry, aspekty či podmínky skutečného lidského života na zemi a že jakýkoli pokus zachránit jedno na úkor druhého - tedy i mír na úkor svobody - nezachrání nekonec ani jedno, ani druhé.

Charta 77 se neúčastní Vašeho kongresu nikoli proto, že by nechtěla, ale proto, že nemůže. Zároveň Vás tedy aspoň tímto způsobem a umožňuje Vám nahlédnout trochu do uvažování svých signatářů aspoň tím, že k tomuto dopisu jako přílohu připojuje samizdatově vydaný sborník "Charta 77 o míru", sestavený u příležitosti Vašeho kongresu a jako příspěvek k němu. Mimo některých dokumentů Charty 77, dotýkajících se mírové tematiky, zahrnuje tento sborník i několik samostatných a na sobě nezávislých esejí některých signatářů Charty 77 či lidí jí blízkých. Žádáme Vás, abyste tomuto malému dokladu toho, že i v našem prostředí a jeho zvláštními starostmi se otázkami míru se váš vážností zabýváme, věnovali svou pozornost.

Jak se snad všichni můžeme shodnout, budoucnost této planety se týká každého z nás a každý z nás má už proto plné právo vědět, jak ti, kteří

nás zastupují při mezinárodních odbrojovacích jednáních, postupují, a co na nich řeší. Navrhujeme proto závěrem tohoto dopisu Vašemu shromáždění, aby do své rezoluce přijalo k výzvu všem vládám, aby své jednání objektivně zpřístupnily všem lidem, to znamená, aby všechny strany zásadně, nezkresleně a v celém rozsahu informovaly svých zemí nejen o svých vlastních návrzích, ale i o návrzích druhých stran; aby je seznamovaly nejen se svou vlastní argumentací a vlastními statistickými podklady, ale - v autentické a nescenzurované podobě - i s argumentací a statistickými podklady svých partnerů. Stěží si lze představit skromnější ústapek vlád veřejnosti - a přitom by to byl možná čin významnější, než leccos jiného: otevřel by postup všech vlád - v této tak důležitě sféře jejich činnosti - plně kontrole světové veřejnosti. Splnění tohoto požadavku by bylo tak nejen ku prospěchu jednání samých, ale bylo by ještě i čímsi víc: důležitým krokem k veřejné kontrole dnes tak těžko kontrolovatelných společenských mocí. Jinými slovy: nešlo by jen o příspěvek k onomu příměří, o něž při odbrojovacích jednáních jde, ale o přímé vykročení na cestu skutečného míru, toho míru, který je věcí všech, protože je všemi spolutvořen a všemi spoluzarušován; který není k jednostrannému prospěchu či na úkor kohokoliv a který proto otevřívá svobodný život všem. Teď míru jako toho stavu světa a lidského bytí, který je - jak pevně věříme - naším společným ideálem.

Přejeme Vaším jednáním úspěch!

V Praze dne 15.6.1983

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Mát Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Bývalí mluvčí Charty 77:

Dr Václav Benda

Jiří Dienstbier

Dr Jiří Hájek

Václav Kavel

Dr Ladislav Bejdánek

Marie Bromáškova

Martha Kubišová

Václav Malý

Dr Radim Palouš

Dr Bedřich Placák

Miloš Rejchrt

Dr Jaroslav Šabata

Ing Rudolf Battěk a Dr Ladislav Lis jsou ve vězení; Zdena Tomínová v zahraničí

Příloha: Sporních "Charta 77 o míru"

Charta 77 - 21/83

O t e v ř e n ý d o p i s

MUDr Tomáš F r á v n í š e k
předseda Přípravného výboru
světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce
Novotného lávka 5
P r a h a

Dne 30.5.1983 odeslali mluvčí Charty 77 dopis Přípravnému výboru světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce. V tomto dopise Charta 77 shrnula svá dosavadní stanoviska k zabezpečení míru a požádala

Přípravný výbor, aby poslal na adresu jedné z mluvčích, Anny Marvanové, potřebný materiál a pozvánky pro představitele Charty 77.

Mezitím Státní bezpečnost zahájila dlouhou řadu výslechů a tzv. pohovorů se signatáři i přáteli Charty 77, při nichž buď varovala před jakýmkoli koliv akcemi, nebo vyhrožovala izolací aktivistů po dobu shromáždění. Ze tří mluvčích Charty 77 byly u takového výslechu obě ženy, Marie Mít Křížková a Anna Marvanová. První byla předvolána, druhá dokonce předvedena. Oběma byla položena otázka, co chystá Charta 77 ke Světovému shromáždění, obě pokhánaly, že je to záležitostí signatářů. Anně Marvanové pak byla položena otázka, nechystá-li Charta 77 bojkot shromáždění. Odpověděla, že rozhodně nechystá. Výsledky ostatních denně pokračují.

Protože do 6. června nešla odpověď na dopis Charty 77, šlo ji urgentovat dva z mluvčích, Jan Kozlík a Anna Marvanová. Protože nevěděli, na koho by se mohli obrátit, hledali oddělení, kam přicházejí dopisy, aby tam zjistili, kdo se bude řádně Charty 77 zabývat. Toto oddělení našli v 5. patře. Přítomná pracovníce hned po sdělení jména odesílatelky věděla, o čem se jedná, utěkla, že dopis Charty 77 byl přidělen panu Kupcovi a šla zjistit, kde ten právě je. Vrátila se s tím, že pan Kupec je na poradě a sama se nabídla dojít tam ohlásit návštěvu obou mluvčích. Vrátila se s tím, že pan Kupec je v 1. patře, že neví, kdy porada skončí, ale že oba mluvčí mohou počkat, mají-li čas. Jan Kozlík a Anna Marvanová šli tedy do 1. patra, kde jim v předpokojí porady bylo sděleno, že ta skončí během čtvrt hodiny. Po chvíli za nimi přešla pracovníce z 5. patra, která s nimi již jednala a oznámila, že jí pan Kupec telefonoval, aby mluvčím sdělila, že porada se protáhne do pozdních nočních hodin a že tedy nemají čekat. Oproti této informaci však porada skončila během krátké doby a pan Kupec v doprovodu kolegy vyšli na chodbu. Kádyš viděli oba mluvčí, začali po chodbě utíkat. Jan Kozlík se vydal za nimi s doktorem, který z nich je pan Kupec. Ten, který - jak se později ukázalo - byl pan Kupec, odpověděl, že soudruh Kupec odešel na poradu mimo budovu. Anna Marvanová a Jan Kozlík se tedy vydali do 5. patra ke kanceláři pana Kupce, kam jmenovaný opravdu na chvíli přišel. Resolutně odmítl cokoliv říci s poukazem na to, že nemá ani dvě minuty času, odmítl stanovit jiný termín a vyzval mluvčí, aby si jej salvali telefonicky, odmítl však jim dát číslo telefonu. Na dotaz Anny Marvanové, je-li takový postup Přípravného výboru ke všem zájemcům o účast na Světovém shromáždění stejný, odpověděl, že co má dělat, když byl takto znenadání mluvčím přepaden, a zavřel se ve své kanceláři.

Mluvčím se však přece jen podařilo získat jeho přímo telefonní linku a následující den, v úterý 7. června, mu Jan Kozlík volal. Ne rozdíl od předchozího dne byl pan Kupec přívětivý, řekl, že by bylo nesmyslné komukoli odírat účast na Světovém shromáždění. Vyšádl si telefonní číslo obou mluvčích, aby je mohl vyrozumět o schůzce, které se prý s nimi chystá ještě téhož dne. Nikde se však neozval, až ve středu 8. června telefonovala Anně Marvanové Paní Kristová s Přípravného výboru. Řekla, že volá s příkazem pana Kupce, který pověřil pracovníci výboru paní Erbekovou, aby se s mluvčími sešla v pátek 10. června 1983 ve 14,00 hodin v 5. patře budovy, v níž má Přípravný výbor sídlo. Anna Marvanová potvrdila účast všech tří mluvčích. Ve čtvrtek 9. 6. 1983 těsně před půl pátou, tj. před koncem pracovní doby, však volala paní Kristová znovu a oznámila, že pro naléhavé pracovní úkoly paní Erbekové schůzka odpadá. Na dotazy odpověděla, že náhradní termín nebyl stanoven, že jí nebylo sděleno ani to, budou-li mluvčí znovu pozváni.

Znamená to tedy, že v rozporu s prohlášením o otevření Shromáždění pro všechny bez rozdílu názorové orientace, bez uvedení věcných důvodů, je Charta 77, která se k účasti na Světovém shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, přihlásila dopisem z 30. 5. 1983, vylučována?

Praha 13. června 1983
Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Mít Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Charta 77 - 22/83

Dr Gustáv Husák
prezident ČSSR
Praha - Hrad

Pane presidente,

v ovzduší nadcházejícího Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, se na Vás znovu obracíme se žádostí, abyste využil své pravomoci nejvyššího činitele státu a učinil onen skutek, na který čekají pokrokové síly světa i občané Československa, abyste propustil alespoň tyto vězně:

Ing Petra Uhla, který z 41 let svého života tráví devátý rok ve vězení, těžce nemocné vězně ing Rudolfa Battáka a dr Jaromíra Šavru, kterému hrozí amputace obou nohou, Jiřího Gruntoráda, Ivana Jirouse, Fr. Stárka, prof. Liberdu, ing Čerovského, Jana Litomiského, vězněné příslušníky řádu frontistů a těžce nemocného Ladislava Lise, který na soud čeká ve vězení již šestý měsíc.

Všichni tito občané se neprovinili ničím jiným, než že postupovali v souladu s fakty o lidských právech, jak byly publikovány ve Sbírce zákonů, č. 120/76, usilovali o dodržování hodnot a cílů, které jsou nedílnou součástí míru mezi národy.

Propuštění vězněných je nezbytným aktem spravedlnosti a v současně době i významným přínosem k tomu, aby hlas Československa zazněl ze Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, skutečně předvedlivě.

Praha 14. června 1983

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Charta 77 - 24/83

Jak došlo k některým událostem během Světového shromáždění
za mír a život proti jaderné válce v Praze 1983

Již několik týdnů před začátkem Světového shromáždění předvolala nebo předvedla státní bezpečnost některé signatáře a mluvčí Charty 77. Přednětem jejího zájmu bylo, co ohystá Charta 77 ke Světovému shromáždění, zejména nebude-li vyjít k jeho bojkotu, a případná reakce signatářů na možnou snahu některých západních delegátů setkat se s nimi.

Dne 30.5.83 se však Charta 77 na Shromáždění oficiálně přihlásila. V dopise č. 19/83, který mluvčí odešli Přípravnému výboru, shrnují dosavadní stanoviska Charty 77 k mírové problematice a žádají výbor o potřebný materiál a pozvánky pro představitele Charty 77.

Porotě do 6.6.83 nedošla odpověď, vydali se mluvčí Jan Kozlík a Anna Marvanová urgovat odpověď na dopis osobně. V kanceláři Přípravného výboru jim bylo sděleno, že dopis Charty 77 dostal k vyřízení pan Kupec, který byl právě na poradě. Mluvčí tedy na něj čekali, když však porada skončila a pan Kupec se objevil, sám sebe zapřel s tím, že není v budově, utíkal před mluvčími a nakonec řekl, že nemá čas. Když na však Jan Kozlík druhý den telefonoval, pan Kupec, na rozdíl od nevládného chování předchozího dne, prohlásil, že nikomu nelze v účasti na Shromáždění bránit, a že mluvčí budou pozváni k jednání. 6.6.83 byli mluvčí skutečně telefonicky

k jednání pozvání na 10.6.83, hned následující den však byla schůzka zrušena, aniž byl stanoven náhradní termín.

Dne 12.6.83 nezbylo tedy mluvčím Charty 77 nic jiného, než odeslat otevřený dopis /č.21/83/ předsedovi přípravného výboru Světového shromáždění MUDr. F. Brávníčkovi. Shrnutí v něm události posledních dnů a poukázali na rozpor mezi oficiálním tvrzením, že Světové shromáždění je otevřeno všem, a mezi skutečností, jak ji sami poznali.

Jedinou odpovědí, které se jim však dostalo, bylo předvolání k výalechu na den 16.6.83 /kromě mluvčích též profesora Hájka a Václava Havla/, který se tentokrát soustředil na hrozby a varování před blížící neurčitými "nátlakovými a provokačními akcemi", jichž by se vyslyšení mohli dopustit během kongresu anebo k nimž by mohli vyzývat zahraniční delegáty.

Avšak již 15.6.83, když bylo zcela zřejmé, že účast představitelů Charty 77 byla zmařena záměrně, odeslala Charta 77 dopis č.20/83, určený přímo účastníkům Světového shromáždění. Dopis podepsali vedle současných i všichni bývalí mluvčí Charty 77, s výjimkou vězněných. K otázce souvislosti mezi mírem a lidskými právy se v dopise říká, že tu nejde o dvě samostatné věci, nýbrž o vše jedinou, dvě dimenze téhož problému krize světa, jako krize odpovědnosti mocných, vyrůstající z krize lidské odpovědnosti vůbec. Dopis obsahuje i návrh, aby k zvýšení účasti veřejnosti byly obě strany navázány s veřejností z odzbrojovacích jednání všechny návrhy, nejen své, ale i protivníkovy. K dopisu byl přiložen sborník, v němž deset autorů, vesměs signatářů Charty 77 a různých názorových seskupení, vyjadřuje svá stanoviska k otázkám míra a odzbrojení.

Už od prvních dnů, kdy se do Prahy začali sjíždět delegáti Světového shromáždění, vyhledávali někteří z nich nejen současné, ale i bývalé mluvčí Charty 77 i jednotlivé signatáře. Těchto setkání byla celá řada a Charte 77 se tak sešla s delegáty nebo pozorovateli z mnoha zemí: ze Španělska, Belgie, Velké Británie a Německé spolkové republiky, Holandska, Švédska, Itálie, Francie, a to z některých zemí i se zástupci několika různých mírových organizací. Tito zahraniční účastníci měli živý zájem o minulý i současný život Charty 77 a její dokumenty, zejména o ty poslední, o soud politických vězňů.

Tak již v předvečer Světového shromáždění došlo z iniciativy francouzské mírové organizace CODENE k podpisu společného prohlášení, jehož text zde uvádíme:

Signatáři Charty 77 byli informováni zástupci francouzské organizace CODENE /Comité pour le Désarmement nucléaire en Europe/ že tato organizace odpověděla na pozvání organizátorů Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce v Praze dopisem, v němž vyslovuje podmínky své účasti.

Zástupci Charty 77 děkují CODENE, že v tomto dopise uvedli jako podmínku své účasti, že přípravný výbor pozve do Prahy všechny skupiny, které se zapojují o mír, a to i nezávislé na svých vládách, jmenovitě Charty 77.

Zástupci CODENE a Charty 77 se shodují v tom, že nebezpečí války nespočívá pouze ve zbraních a vojenských strategiích, ale také v nedůvěře mezi národy a v porušování základních práv člověka, jako práva vyjádřit svobodně své názory a svobodně se pohybovat /např. zástupci Charty 77 neobtěžovali v dubnu povolání k cestě do Západního Berlína na Druhý evropský konvent za jaderné odzbrojení/.

CODENE vyslovuje politování, že v době, kdy se koná Světové shromáždění v Praze, besedovávají občané, kteří se zapojují o lidská práva a mírový dialog, zůstávají ve vězení: Petr Uhl, Ladislav Lis, Jarek Ševrda, Vladimír Liberda, Rudolf Battěk, Jiří Gruntoráč, Jan Litomický a další.

Obě strany konstatují, že způsob organizace Shromáždění neumožnil účast všech mírových sil: Charty, která se účastnit nemohla a CODENE, který se v důsledku toho účastnit nechtěl.

Ve chvíli, kdy vzrůstá nebezpečí války v Evropě, zvláště v důsledku rozmístění raket SS 20 a Pershing, musí veřejné mínění vyvíjet tlak napříč hranicemi, aby se vyšlo z politiky bloků. Proto musí nesávislá mírová hnutí silit jak na Východě, tak na Západě. A tak může vzrůst naděje na uskutečnění míru ve spravedlnosti a svobodě nejen pro Evropu, ale i pro celý svět.

Paříž Jacques Berthelet

Praha

Anna Marvanová
Jan Kozlík

Někteří delegáti pak přímo na Světovém shromáždění předčetli dopis Charty 77 určený tomuto shromáždění /Oswald, strana Zelených NSR/, jiní, jako např. poslanec západoněmecké SPD Wlösskirchen a Van Keulen, Pax Christi, Holandsko, přečetli dopisy manželek vězněných. Z iniciativy těchto účastníků pak byli mluvčí Charty 77 a někteří signatáři, zejména autoři prací ve Shomiku, pozváni ke společnému setkání.

Ve čtvrtek 23.6.83, kdy měli delegáti Světového shromáždění volný den a mohli si vybrat program míne budova Shromáždění, byla tedy Charty 77 pozvána na setkání v obore Hvězda ve 12 hod. v poledne. Někteří delegáti /Zelení/ či pozorvatelé /Brookfield a Spoller z britské CND/ přímo požádali pořadatele Světového shromáždění nebo jim oznámili, že se hodlají setkat se signatáři Charty 77. Toto jim sice nebylo doporučeno, avšak v setkání jim prý nelze bránit. Nicméně již ve čtvrtek ráno zjistili všichni tři mluvčí a někteří signatáři, že jsou zcela neskrývaně sledováni příslušníky StB. Rovněž obora u letohrádku Hvězda byla už před polednem obklíčena uniformovanými a zejména nenumiformovanými příslušníky. Několik desítek tajných policistů, s nichž někteří byli vybaveni i kamerami, postupně obklíčilo setkání, které pokračovalo i za těchto okolností. Po chvíli přišly i ženy - delegátky Shromáždění - známé svými protestními akcemi u britské základny Greenham Common. Všichni delegáti měli na oděvu připravené jaenovky, policie se tedy nemohla aýlit. Přesto přikročila k zásahu, tentokrát proti zahraničním reportérům a posléze i proti delegátům Shromáždění. Policie poručila reportérům vydat filmy, magnetofon, pásky i kamery. To vyvolalo udív a rozhořčení zahraničních hostů. Britský televizní tým např. pozval zvěřile příslušníky Bezpečnosti do hotelu, kde měl technická zařízení, s nichž mohli filmy policii promítnout. To bylo odmítnuto a nakonec příslušníci Bezpečnosti začali násilím odebrat kamery novinářům - řádně akreditovaným na Světovém shromáždění. Jeden z novinářů byl povelan na zem. Přítomná delegátka, poslankyně ze stranu Zelených v bonnském parlamentu, proti zásahu ostře protestovala, upozornila důrazně, že zásah bude mít politický dopad, ale i její protest vyzněl naprázdno. Doslova za jejími zády pak byla přepadena členka její delegace, které chtěla policii prohledat kabelku. Holandský delegát Josef van Keulen byl odveden do lože a prohledán, a teprve na stížnost ostatních delegátů byl přiveden zpět.

Ještě než však bylo toto zcela klidné a naprosto otevřené setkání policií rozehnáno, bylo s něj vydáno následující komuniké:

Ve čtvrtek 23.6.83 v posledních hodinách se sešli na přátelském a informativním setkání někteří zástupci západních politických organizací a občanských iniciativ, kteří se účastní jako delegáti Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, s několika signatáři Charty 77, aby si vyměnili své názory na problematiku světového míru. Shodli se na tom, že jejich stanoviska jsou v mnohém příbuzná, že mír úzce souvisí s lidskými právy a že nejlepší zárukou vnějšího míru je svobodný dialog všech společenských sil uvnitř států i mezi státy. Svobodná setkání a svobodná výměna názorů zvyšují naději na trvalý mír. Účastníci setkání chtějí v načatém dialogu všemi dostupnými způsoby pokračovat.

V předvečer setkání si přáli podepsat toto společné prohlášení s oba

poslanci /Schreier a Weiskirchen/ za SPD, kteří se před setkáním vraceli z pracovních důvodů do Bonn. Na závěr setkání pak bylo účastníky konstatováno, že tento zbytečný a brutální zásah neprospěl dobrému jménu pořadatelské země - Československa. Řada delegátů pak ujistila Chartu 77, že bude pokračovat v dialogu nebo jej naváže bez ohledu na hranice a různost názorů a stanoviska vlád.

Od chvíle, kdy bylo toto setkání hrubým způsobem znemožněno, měla většina jeho českých účastníků /po dobu 5-7 dnů/ svá obydlí doslova obklopena příslušníky Bezpečnosti, kteří ve dne v noci je a často i příslušníky jejich rodin doprovázeli na každém kroku, někde dokonce legitimovali ty, kteří šli na návštěvu do sledované rodiny. Teprve budoucnost však ukáže, šlo-li o soudnost promyšlené perzekuce, či jen o výstřelek momentálního podráždění.

Tak byla znovu demonstrována známá tese Charty 77 o naprosté nesbytnosti základních lidských práv pro dialog a porozumění mezi lidmi a národy. Stát, který toto nerespektuje, není připraven pro mírový dialog, je nanejvýš schopen pořádat jakési mírové spartakiády.

Charta 77 byla naproti tomu vědoma vyhláškou, že povede dialog s každým, kdo o něj projeví zájem, bez ohledu na jeho politickou či názorovou příslušnost nebo sociální postavení.

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Charta 77 - 25/83

Přehled vydaných materiálů za I. pololetí

- 1/83 9.1.83 Informace o zatčení L.Lise, zveřejnění rozhodnutí, sbývajících mluvčích A.Palouše a A.Marvanové setrvat, dokud se nevyjasní Liseova situace. Nástup Jana Kozlíka, mluvčího za Lise a jeho životopis.
- 2/83 10.1.83 Dopis Ministrovi vnitra J.Obzimevi, informující o případu L.Lise a žádající jeho propuštění
- 3/83 10.1.83 Dopis ing.Vlad.Janku, státní úřad pro věci církevní - k jeho nástupu, upozornění na nezákonnosti v církevní politice a věznění některých duchovních /Lisna, Javorský, Saibel/
- 4/83 31.1.83 Dopis předsedovi vlády L.Štrougalovi, poukazující na klepající národní důchod a žádající otevřenou diskusi o hospodářské situaci v zemi
- 5/83 4.2.83 Dopis prezidentu republiky dr.O.Husákovi o těžkém onemocnění Václava Havla, žádající jeho okamžité propuštění
- 6/83 7.2.83 sdělení o tom, že odstupuje mluvčí A.Palouš a nahrazuje jej Marie Růt Křížková, a její životopis
- 7/83 13.3.83 Zveřejnění podpisů nových signatářů Charty 77
- 8/83 31.3.83 Dopis do Albufeiry
- 9/83 30.4.83 Dopis mírové konferenci do Záp.Berlína
- 10/83 30.4.83 Dopis předsedovi federální vlády L.Štrougalovi ke korupci a mlčení o ní v zemi
- 11/83 11.4.83 sdělení na dotazy ze zahraničí k účasti Charty 77 na slavnosti Zelených
- 12/83 3.5.83 Dopis prezidentu republiky dr.O.Husákovi k situaci Feholí v Československu

- 14/83 14.5.83 Dopis PEN Clubu pod. Paříž, New York, BRD, min.kultury a Svazu spisovatelů o situaci spisovatelů a jejich děl v ČSSR
- 13/83 14.5.83 Generální prokurátor - dopis o situaci L.Lise a žádost o jeho propuštění
- 15/83 16.5.83 Dopis Federálnímu shromáždění a Svazu žen k novelizaci zákona o rodině
- 16/83 17.5.83 Prezidentu republiky dr.G.Husákovi o situaci vězněného těžce nemocného spisovatele Ševrdy.
- 17/83 22.5.83 Dopis Unitě, Angola - žádost o propuštění zadržovaných občanských, zejména žen a dětí
- 18/83 24.5.83 MOP - dopis
- 19/83 1.6.83 Přípravný výbor Světového shromáždění za mír a život proti jaderné válce - přihláška Charty 77 k účasti
- 20/83 15.6.83 Dopis Světovému shromáždění za mír a život, proti jaderné válce a sborník
- 21/83 12.6.83 MUDr T.Trávníček, předseda přípravného výboru Světového shromáždění - otevřený dopis o snahách znemožnit účast Charty 77 na Shromáždění
- 22/83 14.6.83 Dopis prezidentu republiky dr.G.Husákovi - dopis o politických vězních a žádost o jejich propuštění
- 23/83 14.6.83 Nezveřejněný dopis Charty 77 dr.Kreiskému, Nakonako
- 24/83 30.6.83 Charta 77 a Světové shromáždění za mír a život, proti jaderné válce - situační zpráva a dokumenty, které nástupci Charty 77 podepsali s některými zahraničními mírovými organizacemi a účastníky Shromáždění
- 25/83 30.6.83 Přehled materiálů, které Charta 77 vydala v prvním pololetí roku 1983

Fraha 30.6.83

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Bít Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Dopis politickým vězňům

My, političtí vězni z věznic Plzeň-Bory, se obracíme ke Světovému shromáždění za mír a život, proti jaderné válce, neboť otázky míra na naší planetě považujeme za vlastní. Mír je ústřední myšlenkou současnosti. Ohroženo je nejenom lidstvo jako takové, ale každý jednotlivec. Vláda, která nezajistí všem občanům své země klid a mír, nikdy nemůže své úsilí myslet upřímně.

V naší vlasti, v československu, se často hovoří o nutnosti zacho-
vání míru na celém světě. Na druhé straně je však státní mocí vězněno bez
ostychu mnoho lidí pro projevy občanského, politického nebo náboženského
přesvědčení, pro šíření významných kulturních děl i pro aktivitu v občan-
ských iniciativních koutcích, která se usilují o dodržování základních
lidských práv. Právě nyní, ve vězení, nejvíce pocítujeme na vlastní kůži
důsledky nedodržování základních lidských práv. Nelze o míru pro celý svět
mluvit a jednotlivým bezbranným lidem brát svobodu. Postiženy jsou i na-
še rodiny a příbuzní. Jediný důvod, pro který jsme věznění, je naše snaha
o to, aby byla respektována lidská práva v naší zemi.

Protože mír chápeme jako souhrn základních práv člověka, obracíme se

na Vás, abyste měli stále na mysli vzájemnou podmíněnost osudů všech politických vězňů na celém světě a světového míru.

Bez míru mezi lidmi nikdy nebude mír mezi národy.

V Plzni 22.května 1983

Zbyněk Čerovský
Jan Litomický
František Ližna
Lubomír Šakent
Petr Pospíchal
Marek Šimon
Josef Práša
Jiří Devětý

Světové shromáždění za mír a život,
proti jaderné válce

Vážení delegáti,

Můj muž, Petr Uhl, byl v roce 1979 zatčen a odsouzen k pěti letům vězení za to, že se veřejně zastával lidí, kteří byli podle jeho svědomí odsouzeni nespravedlivě. Je nyní už pátý rok ve vězení se ztřeštěnými podmínkami. Je zvrhan už podruhé. V letech 1969-73 si odpykal čtyřletý trest rovněž z politických důvodů. Podmínky věznění v pevnosti Mírov jsou velmi nebezpečné jak pro fyzické tak pro duševní zdraví člověka. Můj muž je již třetí rok izolován s malou skupinou vězňů. Návštěvy rodiny jsou dvakrát za rok po jedné hodině. Za celou dobu věznění na Mírově jsem mu směla pouze nkatx přivést čtyři dvoukilové balíčky. Tyto podmínky jsou pro nás a pro naše dvě děti nesmírně tíživé, ale přesto chci zdůraznit, že se nejpodstatněji považují sám fakt jeho věznění za zločin, která nejen že je z lidské lidskosti plně oprávněná, ale ani podle zákona, ke kterým se Československo zavázalo, není trestná.

Přijeli jste do Prahy, abyste vyjádřili svou podporu míru. Jsem přesvědčena, že mír mezi národy je podmíněn mírem uvnitř každé jednotlivé země a že ten nemůže být naplněn bez respektování všech základních lidských práv.

Věřím, že mnozí z Vás jsou si vědomi, že opravdovost Vašeho úsilí bude posuzována i podle toho, jak se postavíte k obhajobě práv jednotlivého člověka. Domnívám se, že by bylo potvrzením pravdivosti Vašeho mírového úsilí, kdybyste žádali propuštění mého muže Petra Uhla a ostatních politických vězňů v Československu.

21.6.83

S nadějí ve Vaši pomoc
Anna Šabatová
Anglická 8
Praha 2

Zpráva o návštěvě u Petra Uhla 29.5.1983

Toto setkání Petra se ženou, tchánem a dětmi /8 a 6 let/ se konalo ve svláči těžkém a napjatém ovzduší. Petrovi jsme nesměli podat ani ruce, zápas setýkat i děti. Je to nové všeobecné opatření, s nímž byli návštěvníci vězňů kromědně seznámeni /důvod: vyloučit předávání nedovolených věcí - zpráv, peněz atd./

Vlastní návštěvě byli přítomni dva důstojníci, kteří zaznamenávali obsah rozhovoru a strážmistr, jenž měl za úkol kontrolovat, aby se hovořilo jen o rodinných záležitostech. Zastahoval zcela nepřiměřeně často a nevhodně, s páhružkou, že ukončí návštěvu. Přerušoval nás i v okamžicích, kdy jsme si pokoušeli vyjasnit komplikace vznikající v důsledku toho, že Petrovi nejsou předávány dopisy /zhruba dva měsíce jsou mu jen čteny ně-

kteřé pasáže/. Tak se stalo, že rozmluva někdy vázla. V jednom takovém případě jsme byli nervózně vysváni, abychom v ní pokračovali. Petr sice poznamenal, že snad není příkazáno, že musíme mluvit. Strážník velmi nevhodně zasáhl i přitom, když osmiletý Pavel ukazoval otci hračku, ačkoliv minutu před tím k tomu dal souhlas.

Z jedné Petrovy poznámky jsem vyrozuměla, že se obává nového trestního stíhání nebo přeručení do třetí nápravně výchovné skupiny /to druhé vzhledem k velkému počtu kázeňských trestů/. Padla věta, z níž se dalo usoudit, že uvnitř přísně izolované a sřejmě velice malé skupiny vězňů /není zcela jasné, zda jde skutečně jen o politické vězně a jací lidé to jsou/ panuje nenormální situace; a že se Petr obává, že se někteří proti němu "donluví". Zřejmě i odtud pramení obava z nového trestního stíhání a z prodlení věznění /propuštěn má být Petr za rok, po pětiletém věznění; byl zavřený už jednou v letech 1969-73/.

Přičekali jsme s otcem dojem, že Petr žije v permanentní stresové situaci, zároveň vzrostly naše obavy o jeho zdravotní stav. Požádali jsme proto o rozhovor vychovatele a vězeňského psychologa. Hovořilo se věcně a beze snahy komplikovat jednání /z obou stran/. Vychovatel prohlásil, že on o návrhu přeručit Petra do těžší nápravné skupiny neuvažuje. Petr má sice mnoho kázeňských trestů, ale spíše pro nesvádné důvody /např. závažná v ustrojení/, které v malé skupině snáze upoutávají pozornost. K otázce možnosti trestního stíhání se jasně nevyjádřil. Ale ne měli jsme pocit, že by byl osobně zainteresován na nějaké akci proti Petrovi. Psycholog se zmiňoval, že testoval Petrovu osobnost a vyšel mu normální obraz /zvláště: nadprůměrná inteligence a mimořádná příměrnost/. Souhlasil s našim názorem, že by Petrovi prospělo, kdyby mohl studovat řeči. Odvolal se však na společný názor příslušníků, kteří studium řeči nepovolují /týkalo se Mirova/, aby prý věšné mezi sebou nemohli nekontrolovaně komunikovat!!!/ Vychovatel i psycholog poukázali na problémy, které téměř nevyhnutelně vznikají v malých izolovaných skupinách.

Kejdásna poslední skutečnost nás vede k závěru, že bychom se měli pokusit minimálně o Petrovo přeručení do nového prostředí /když už by nebylo možné dosáhnout jeho předčasného propuštění/ a rozhodli jsme se s otcem podniknout v tom směru patřičné kroky.

Anna Šabatová

světové shromáždění za mír a život,
proti jaderné sarti
P r a h a

Paní a pánové,

Jsem matka dvou dětí, jejichž otec je ve vězení bez soudu již šest měsíců. Obracím se nyní k Vám, protože některé myšlenky, o kterých z Vašeho zasedání čtu v novinách, jsou myšlenkami i mého muže.

Ladislav Lis, který byl v minulém roce mluvčím Charty 77, je také zastáncem mírového dialogu. Nyní je obviněn z pobuřování. Po léta je nemocen, dokonce mu byl přiznán invalidní důchod. Nevím, jak se mu daří ve vězení, jeho dopisy nedostávám, ačkoliv s určitostí vím, že má a dětem píše. Víme jenom, že shubí o 25 kg, tj. o třetinu celkové váhy. Bojím se o něho. S určitostí mohu tvrdit, že žádný zákon neporušil, neopka je zastáncem jejich doadržování. Můj muž vždy říkal, že mír je nedělitelný, že k míru ve světě je zapotřebí i doadržování zákonnosti, zejména respektování lidských práv, v každé zemi.

Proto se obracím k Vám, delegátům mírového shromáždění, s naléhavou žádostí. Zastáňte se nepravdivě rponásledovaných, zastáňte se i mého muže. Já i děti doufáme ve Vaši pomoc.

V Praze dne 21.června 1983

Alena Lisová
Sibkova 1228, Praha 6

Manželka vězněného mluvčího Charty 77 Ladislava Lise, paní Alena Lisová, začala třídní hladovku na podporu požadavků svého muže. Ladislav Lis je vězněn již pět měsíců bez řádného soudu na podkladě vykonstruovaných obvinění pro pobuřování, které mají zastřít skutečný důvod - jeho snahu o dosažení dialogu s nekonformním západním mírovým hnutím a jeho aktivitu v Chartě 77. Ladislav Lis zahájil hladovku ve vězení 23.května, od té doby o něm nejsou správy. Jeho vzájemné korespondence s manželkou je sadržována, několik žádostí paní Lisové o návštěvu bylo zamítnuto. Na tomto stavu neměnila nic ani zatím týden trvající Lisova hladovka, proto se k ní jeho žena připojila. Zprávu o důvodech, které vedly manželky Lisovy k hladovce, přijeli jejich přátelé s rozhořčením. Celá řada se jich připojila k paní Lisové, takže nyní na podporu spravedlivých požadavků Ladislava Lise nyní drží hladovku ještě celá skupina signatářů Charty 77, mezi nimi například i bývalí mluvčí Marie Kromádková a Miloš Rejchrt.
Praha 29.května 1983

Z vězení v Liberci došla zpráva, že Ladislav Lis skončil po devíti dnech svoji hladovku, a to na naléhavé doporučení lékaře a zejména na sákladě slibu okresního soudce v České Lípě Lukáška. Ten slíbil vězněnému Lisovi návštěvu rodiny, což byl jeden z důvodů Lisova protestu. Během hladovky shubil Lis o dalších 10 kg, za šest měsíců ztratil ve vězňi na váze 25 kg, tedy téměř třetinu svoji váhy.před zatčením. Po ukončení hladovky však uplynuly už dva týdny a paní Lisová nedostala ani dopis, ani zprávu o návštěvě, která byla jejímu muži slíbena. Až po osobní návštěvě v České Lípě stanovil okresní soudce Lukášek její návštěvu ve vězení na konec června, již jde ovšem jen o ústní slib. Dopisy stále nedorážejí, poslední přišly v dubnu.

X X X

V Praze o slavnosti Těla a krve Páně dne 2.června Milostivého léta 1983

Otče kardinále,

sešli jsme se o slavnosti Těla a krve Páně v katedrále sv.Víta jako údy Kristova Těla, jako jedna rodina - Vaše rodina, Otče kardinále. Modlíme se za naše vězněné a pronásledované kněze, řeholníky a laiky, za naši těžce zkoušenou církev. Spolu s námi se modlí desetitisíce bratrů a sester v četných farnostech v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Buďme silní, vždyť naší silou je Kristus!

Vaši věřící, kteří s Vámi stávají spojení v modlitbě a oběti

P.S. Přikládáme dopis, který je výrazem postoje řady věřících k ekei, zaměřené proti františkánům.

My, křesťané, katolíci a protestanti různých vyznání, kteří jsme podle zákona práveplatnými a rovnoprávními občany ČSSR, protestujeme proti ekeim, které se nezadají s praktikami padesátých let. Jde o zásek proti našim bratrům a sestrám - františkánům a jejich přátelům.

Více než 250 našich bratrů a sester bylož dne 27.3.83 podrobene domovním prohlídkám a odvezeno k výslechům, a to v různých místech v obvodu Prahy a Bratislavy, v Plzni, ve Vysové a Mělníka, v Jindřichově Bradci, v Liberci, ve Voticích, v Jesenici a Prahy, v Hestokách a Prahy, v Trnavě, v Ružomberoku, v Mlebovci, v Popradě, ve Vranově, v Prešově, v Košicích a jinde. M.ohým byla při domovní prohlídce zabavena náboženská literatura, někteří byli obviněni ve slysu § 160 odst.1 tr.ř. a podle § 178 tr.z. pro trestný čin mrazení dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi,

kteřý měl spočívat v tom, že "doposud neznámí pachatelé na rasných místech ČSSR a jinde vykonávali náboženské obřady v úmyslu mařit výkon státního dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi". Bylo zatčeno 17 bratrů a sester, ve vyšetřovací vazbě jsou dosud tyto bratři:

Vojtěch Aleš Zlámal, bez státního souhlasu, invalidní důchodce
František Michal Pometlo, kaplan v Plzni
Jiří Mazanec, duch.správce v Holýšově u Plzně
Ing. Jaroslav Jáchym, pracovník SBČS v Jindřichově Hradci
Jaroslav Brázda, pracovník ČSAV, tč. v Košicích
Anto tujn Šafík, zaměstnanec FN Bratislava
Peter Růčka, zaměstnanec Polygrafických závodů Bratislava

Tyto akce, proti kterým s krajním rozhořčením protestujeme, jsou mimo jiné výrazem vrcholné neúcty k lidské důstojnosti, svobodě svědomí a životu z víry nikoliv zanedbatelného počtu občanů tohoto státu.

Žádáme proto s věškerým důrazem, aby proti našim bratrům a sestrám bylo zastaveno trestní stíhání, a aby svoboda vyjádření, k jejímuž dodržování se všechny příslušné instance jak v ústavě ČSSR, tak v dalších výslovných dokumentech mezinárodního charakteru /viz např. vyhl. 120/1976/ právoplatně zavázaly, byla vždy a všude respektována.

V Praze o svátku sv. Vojtěcha dne 23. dubna milostivého léta 1983

3.397 křesťanů z Čech, Moravy a ze Slovenska, kteří zůstávají spojeni v modlitbě a oběti

Jiří Ruml: Matematické a jiné záhady

S tou Angolou máme ale smůlu. Když, když to tam začalo, jsme tak dlouho tvrdili, že žádní Kubánci se bojí na africké půdě neúspěšně, což je prý pouze výmysl západní propagandy, až jsme byli nuceni přiznat, že Kubánci místo vlastních plantáží cukrové třtiny obhospodávají taky náčopy kolem Luandy, sčkoliv to mají trochu s ruky. Sám Fidél tam potom přihlížel slavnostnímu pochodu svých redáků, kteří se zbraní v ruce přišli Angole internacionálně pomáhat.

A teď zase ten unes. Pořád tvrdíme, jak tamní vláda za pomoci Kubánců, to už ani nepopíráme, kontroluje celé území a že vyhnala všechny kontrerevolucionáře ze země, když tu náhle musíme konstatovat, neboť se nám to bezprostředně dotýká, že jakási Unita unesla spoustu cizích odborníků - nikoliv někde v pohraniční oblasti, nýbrž v hlubokém vnitrozemí skoro dva tisíce kilometrů od jižních hranic, tedy uprostřed konsolidovaného státu, což tak třikrát napříšř naši republikou.

Mezi těmi cizími odborníky jsou desítky našich lidí, což je smutné ba tragické, protože takové akty se teď ve světě množí a člověk si pomyslí na této planetě není nikde dost jistý, ovšem zářející je fakt, že nám nějak nejde počty, sčkoliv matematika je u nás na výš.

Napřed jsme s rozhořčením oficiálně oznámili, že našich lidí bylo odvedeno čtyřiašedesát, ale v cizích sdělovacích prostředcích bylo hned už spočátku uváděno číslo o dva vyšší. Tak jsme přežali tento upřesněný počet: šestašedesát. A jednoho dne Ruďák právě napíše, že kterými zahraničními přeměny uvádějí počet ještě o jedenáct vyšší - sedmašedesát sedm. Takhle suše přebíráme cizí správu a neřikáme ani ano, ani ne. Copak, kruci, sami nevíme, kolik jsme tam měli vlastních lidí?

To jsou mi záhady. A tedy začínají mě otázky a možná nejen mé. Příbuzní těch unesených jistě vědí, koho tam mají, a e zdá se, že to dost dobře neví společnost zahraničního obchodu, která tam naše odborníky vyslala.

Dlouho jsem váhal, jestli mám o tom psát, je to velmi ožehavé téma, neboť o neštěstí druhých se píše špatně, pořád jsem však musel o tom přemýšlet. Čekal jsem, že se v našich novinách objeví jména postižených s jejich fotografiemi a dočkal jsem se jen varušených výkřiků a potom různých diplomatických výsev k mnoha vládám, institucím a organizacím. Víc jich bylo kamkoliv jinde, od Ruby po Indii, jen přímo do Aggoly jaksi méně, soudě podle našich novin. A potom bylo dost dlouho slovětané ticho a to mě zarazilo už z toho důvodu, že mezi unesenými jsou také ženy a děti.

Rikal jsem si, že jména a fotografie těch nedobrovolně vláčených spolulobčů jsou třeba z jistých důvodů utajovány, aspoň před světem, když kromě příbuzných, kteří jistě mají své děti a vnoučata či bratry a jinak seřvagné, je musí pochopitelně znát i jejich spolupracovníci z papírenského průmyslu, a najednou se od cizích novinářů dovídáme nejen jména, třebaže zatím jen osmi, ale vidíme i obrázky starostlých mužů a slyšíme dokonce hlas je jednoho z nich. Tak mi přišlo na mysl, že jsme už leckde měli novináře v daleko ošemetnějších situacích ve Vietnamu, Kambodži, Afghaništánu, Libanonu nebo teď v Nikaragui a nám najednou nezbyvá než se spokojit se zprávami francouzských a amerických žurnalistů. To jsme na tom takhle, že nemůžeme mít vlastní informace? Kdyby jen z Luandy, ale ještě raději přímo ze štábu těch osbrojených sil, které konvoj unesou a jejich oběti údajně po celou dobu sledovaly, když už nemůžeme či nesmíme vyslat vlastní pozorovatele přímo na základnu Unity. Takhle diplomacie si jde na nervy a co teprve tady, kteří jsou unášeni, a jejich blízkým tady a nás doma, ti aby se z toho zbláznili.

Taky by mě zajímalo, co je pravdy na tom, že prý někteří lidé byli při útoku přepracového oddílu v Alto Štumbela osbrojeni. Naprosto bych tím nechtěl násilnický akt ospravedlnovat ani nechci tvrdit jako některé cizí prameny, že jsme tam měli žoldnéře, všim v jejich odbornou specializaci, ale jestli měli a mívali v rukou zbraně z důvodů obraných, co tam pak probíhala dělala jejich žena a děti? Smlouva, podle níž vysíláme naše občany na pomoc různým zemím, by měla podle mého soudu obsahovat i záruku jejich naprosté bezpečnosti. Je jen hmatná, jak vidno i životní.

V našich novinách se objevily také úvahy, že protivládní organizace Unity chce z této a se vytěžit co největší propagandistický účinek. To je možné, ba pravděpodobné, ale nejsou některé naše protiakce motivovány stejným záměrem? Já vím, že my jsme tentokrát v právu, strádají naši občané, jejich životy jsou ohroženy, avšak ani to by se nikdy nemělo stát předmětem propagandy. V zájmu je příliš mnoho a musíme jen doufat, že to nikde nepropletí zdravím či dokonce životem. Jestli ovšem ano, což by bylo neodpuštělné, kdo ponese vinu? Kdo všechno ji ponese??

Možná by se našlo ještě víc tak palčivých otázek, zůstana však jen u těchto a zřejmě bez naděje, že mi někdo z odpovědných odpoví. Spíš budu zlostí bez sebe, co jsem si to dovolil.

Tak já vám řeknu, co se mezi lidmi povídá: "Všude jinde by po takovéma fiasku padla vláda." Ti, co to říkají, se poněkud mýlí. Všude by vláda nepadla. Jenom tam, kde občané mají možnost se veřejně ptát a kde se vláda, veřejností skutečně kontrolována, zpřenévěří svým povinnostem vůči všem vlastním občanům.

9.května 1983

Výstava v nusselském dverku

Pod vřechem, na němž hrozivě ční Palác kultury, v tiché ulici Slavejově konala se 10.červen t.r. výstava prací mladých amatérských výtvarníků. Bez pokynu shora, sponte sua sine lege, rozhodli se dva mladí signatáři Charty 77, P.Švestka a M.Šašek a jejich přátelé J.Řávec, M.Vojtěchov-

sky, J. a H. Mannoovi, M. a M. Markovi, M. Lehoučková a M. Jiří vystavit své obrazy, grafiky, objekty, plastiky a fotografie ve dvoře starého nusedského domu - ovšem se souhlasem všech jeho nájemníků. Z nízké pavlače měle hrát skupina kumunako /což naprosto neznamená politický směr, ale to, že se přátelé seznámili kdysi v kumunsku/. Nehrála. K vernisáži - bez povánky - přispěchala jako první Bezpečnost v síle asi 20 mužů, obsadila vchod do domu i dvůr a legitimovala vcházející i vycházející a pro jistotu ještě některé návštěvníky umřít.

Tím ovšem vzala celé akci její bezstarostnou krávnost a bezprostřední radost, zato však svou přítomností zdůraznila vážnost chvíle a dala jí charakter bojující.

Zrušila kouzlo proměny ponurého dvorku ve výstavní síň a učinila s něj kolbiště pro přehlídku své mocenské přesily.

Cizinec by se zeptal, proč k tomu došlo, našinec se spíš ptá, proč nedošlo k brutálnímu zásahu se zatýkáním či rozháněním účastníků. Vždyť kdo měl v pořádku občanku, směl ve dvoře asi 20 minut pobýt a vyvázi se zdravou kůží. Snad že nahoře v Paláci právě zkoušeli holubičí převlaky a že výstavě vévodil Švestkav plakát "I já jsem rád, že je mír"?

Kdež ví. Jedno je jisté: nebýt policejního entré, hodnotili bychom dnes spíš vystavené exponáty, než politickou situaci. A tomu však, jak ukázaly zejména následující třány, je ještě daleko. To ovšem vůbec neznamená, že se jednalo o neúspěšný pokus. Spíše naopak. Jk